

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 18 lipca 2014 r., skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w Ł., powód T. S. vel S. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kwoty 95.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, uszczerbek na zdrowiu i doznane krzywdy związane z pobytem w pozwanej jednostce penitencjarnej w okresie od dnia 22 maja 2010 r. do 26 czerwca 2013 r. W ocenie powoda pozwany nie zapewnił mu odpowiednich warunków bytowych, które prawo nakazuje zapewnić osobie osadzonej. Powód wskazał na następujące nieprawidłowości podczas osadzenia w pozwanym Areszcie, obciążające, jego zdaniem, pozwanego:

- # nadmierne zaludnienie, tj. brak gwarantowanych 3 m² na osadzonego,
- # brud w celach,
- # nieszczelność stolarki okiennej,
- # przeterminowane przesłony okienne, powodujące zagrzybienie i wilgoć,
- # nieprawidłowo działająca wentylacja,
- # niezabudowane kąpiki sanitarne, powodujące brak intymności podczas załatwiania potrzeb fizjologicznych,
- # brak dostępu do bieżącej ciepłej wody, brak grzałki bądź czajnika,
- # brak pomieszczeń do prania odzieży codziennej,
- # niewystarczający przydział środków higienicznych,
- # brudne koce i brak poszwy na koce,
- # brak odpowiedniego ogrzewania,
- # brak odpowiedniego oświetlenia, co psuje wzrok, w celach wyłączany jest prąd,
- # brak właściwej opieki medycznej w tym długie oczekiwanie na wizytę u lekarza oraz
- # nieprawidłowe przeprowadzanie kontroli. /pозew – k. 2 – 2 odw./

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Areszt Śledczy w Ł., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa jako bezzasadnego a ponadto przedawnionego oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, według norm przepisanych. Pozwany wskazał, że roszczenia powoda za okres pobytu w pozwanej jednostce penitencjarnej od dnia 22 maja 2010 r. do 16 lipca 2011 r. uległy przedawnieniu w dniu 16 lipca 2014 r. Niezależnie od powyższego, w ocenie pozwanego powództwo nie zasługuje na uwzględnienie i jako niezasadne powinno ulec oddaleniu. Zdaniem pozwanego powód nie wskazał jakie dobra osobiste zostały naruszone, nie udowodnił żadnych konkretnych faktów, na które się powołuje, a z którymi prawo cywilne wiązałoby jakąkolwiek odpowiedzialność Skarbu Państwa w postaci zadośćuczynienia, bądź odszkodowania. Strona pozwana zaprzeczyła, by powód doznał jakiegokolwiek szkody, która miałaby być skutkiem niezgodnego z prawem działania lub zaniechania pozwanego i która naruszałaby jego dobra osobiste. Pozwany podniósł, że wywiązywał się z wszelkich nakładanych na niego zobowiązań, mających na celu zapewnienie powodowi realizację przysługujących mu praw, a wynikających z obowiązującego systemu norm prawnych szczegółowo

regulujących sposób i warunki jego odizolowania penitencjarnego. Z ostrożności procesowej pozwany zakwestionował również samą wysokość dochodzonej w pozwie kwoty. /odpowieź na pozew – k. 36 – 51/.

W piśmie z dnia 10 lutego 2015 r. pełnomocnik powoda z urzędu podtrzymał dotychczasowe stanowisko strony powodowej w sprawie, nadto wniósł o zaniechanie naruszeń dóbr osobistych powoda poprzez zapewnienie powodowi odpowiednich warunków w trakcie przebywania w ramach szeroko pojętej izolacji, w szczególności poprzez zapewnienie poszanowania godności oraz intymności powoda oraz zapewnienie prawidłowego dostępu do opieki lekarskiej, nieuwzględnienie zarzutu strony pozwanej dotyczącego przedawnienia roszczenia z uwagi na fakt, że roszczenia o ochronę dóbr osobistych, jako roszczenia niemajątkowe, nie ulegają przedawnieniu, zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu według norm przepisanych, z ostrożności procesowej wniósł o nieobciążanie powoda kosztami procesu z uwagi na trudną sytuację majątkową. /pismo przygotowawcze pełnomocnika powoda z dnia 10.02.2015 r. – k. 125 – 127/.

W piśmie procesowym z dnia 21 września 2016 r. powód rozszerzył powództwo w zakresie żądania zadośćuczynienia do kwoty 100.000 zł. /pismo powoda z 21.09.2016 r. – k. 484/

W dalszym toku procesu strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie, na rozprawie w dniu 3 października 2016 r. pełnomocnik z urzędu powoda wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi oświadczając, że koszty te nie zostały pokryte ani w całości, ani w części. /protokół – k. 499 odw./

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Powód T. S. vel S. był osadzony w pozwanym Areszcie Śledczym w Ł. w okresie od 22 maja 2010 r. do 26 czerwca 2013 r. Powód pozostawał w izolacji przez ok. 20 lat. Obecnie przebywa w Zakładzie Karnym w C., koniec kary przypada na rok 2022 r. /bezsporne, zeznania powoda – k. 499/.

W okresie osadzenia w pozwanej jednostce penitencjarnej powód przebywał w celach o następującej powierzchni i ilości zakwaterowanych osadzonych:

1/ Oddział (...), cela nr (...) o powierzchni 11,52 m kw.:

- w okresie od 22 do 23 maja 2010 r. - zakwaterowane 3 osoby;

- w okresie od 24 do 27 maja 2010 r. - zakwaterowane 2 osoby;

2/ Oddział (...), cela nr(...) o powierzchni 12,02 m kw. W okresie od 28 lutego do 1 czerwca 2010 r., zakwaterowane były 4 osoby;

3/ Oddział (...), cela nr (...)o powierzchni 11,20 m kw.;

- w okresie od 2 czerwca do 6 lipca 2010 r. zakwaterowane 3 osoby;

- w okresie od 7 do 20 lipca 2010 r., zakwaterowane 2 osoby;

- w okresie od 21 lipca do 3 sierpnia 2010 r. zakwaterowane 3 osoby;

- 4 sierpnia 2010 r. – zakwaterowane 2 osoby;

- w okresie od 5 sierpnia do 15 września 2010 r. zakwaterowane 3 osoby;

- w okresie od 16 do 20 września 2010 r. zakwaterowane 2 osoby;

- w okresie od 21 września 2010 r. do 29 marca 2011 r. zakwaterowane 3 osoby;

- w okresie od 30 marca do 1 kwietnia 2011 r., zakwaterowane 2 osoby;

- w okresie od 2 kwietnia do 29 czerwca 2011 r., zakwaterowane 3 osoby;
- w okresie od 30 czerwca do 1 lipca 2011 r., zakwaterowane 2 osoby;
- w okresie od 2 lipca 2011 r. do 16 stycznia 2012 r., zakwaterowane 3 osoby;
- w okresie od 17 stycznia do 22 stycznia 2012 r. , zakwaterowane 2 osoby;
- w okresie od 23 stycznia do 29 lutego 2012 r., zakwaterowane 3 osoby;
- w okresie od 1 do 2 marca 2012 r., zakwaterowane 2 osoby;
- w okresie od 3 do 6 marca 2012 r., zakwaterowane 3 osoby;
- w okresie od 7 do 12 marca 2012 r., zakwaterowane 2 osoby;
- w okresie od 13 marca do 26 czerwca 2012 r., zakwaterowane 3 osoby;
- w okresie od 27 do 28 czerwca 2012 r., zakwaterowane 2 osoby;
- w okresie od 29 czerwca do 7 sierpnia 2012 r., zakwaterowane 3 osoby;

4/ Oddział (...) cela nr (...) o powierzchni 12,05 m kw.:

- w okresie od 8 do 17 sierpnia 2012 r., zakwaterowane 3 osoby;
- w okresie od 16 do 30 sierpnia 2012 r., zakwaterowane 4 osoby;
- w okresie od 31 sierpnia do 13 września 2012 r., zakwaterowane 3 osoby;
- w okresie od 14 do 20 września 2012 r., zakwaterowane 4 osoby;
- w okresie od 21 września do 9 października 2012 r., zakwaterowane 3 osoby;
- w okresie od 10 października do 7 listopada 2012 r., zakwaterowane 4 osoby;
- w okresie od 8 do 12 listopada 2012 r., zakwaterowane 3 osoby;
- w okresie od 13 do 14 listopada 2012 r., zakwaterowane 4 osoby;
- 15 listopada 2012 r., zakwaterowane 3 osoby;
- w okresie od 16 do 27 listopada 2012 r., zakwaterowane 4 osoby;
- 28 listopada 2012 r., zakwaterowane 3 osoby;
- w okresie od 29 listopada do 17 grudnia 2012 r., zakwaterowane 4 osoby;
- w okresie od 18 do 20 grudnia 2012 r., zakwaterowane 3 osoby;
- w okresie od 21 grudnia 2012 r. do 20 stycznia 2013 r. zakwaterowane 4 osoby;
- w okresie od 21 do 27 stycznia 2013 r. zakwaterowane 3 osoby;
- w okresie od 28 do 29 stycznia 2013 r. zakwaterowane 4 osoby;
- w okresie od 30 stycznia do 10 lutego 2013 r. zakwaterowane 3 osoby;

- w okresie od 11 do 17 lutego 2013 r. zakwaterowane 2 osoby;
  - w okresie od 18 do 19 lutego 2013 r. zakwaterowane 3 osoby;
  - 20 lutego 2013 r. zakwaterowane 4 osoby;
  - w okresie od 21 do 24 lutego 2013 r. zakwaterowane 3 osoby;
  - w okresie od 25 lutego do 17 marca 2013 r. zakwaterowane 4 osoby;
  - w okresie od 18 do 27 marca 2013 r. zakwaterowane 3 osoby;
  - w okresie od 28 marca do 17 kwietnia 2013 r. zakwaterowane 2 osoby;
  - 18 kwietnia 2013 r. zakwaterowane 3 osoby;
  - w okresie od 19 do 30 kwietnia 2013 r. zakwaterowane 4 osoby;
  - w okresie od 1 do 12 maja 2013 r. zakwaterowane 3 osoby;
  - w okresie 13 do 31 maja 2013 r. zakwaterowane 4 osoby;
  - w okresie od 1 do 11 czerwca 2013 r. zakwaterowane 3 osoby;
- 5/ Oddział (...) cela nr (...) o powierzchni 12,04 m kw. – w okresie od 12 do 26 czerwca 2013 r. zakwaterowane 4 osoby.

/wykaz cel - notatka służbowa z dnia 25.09.2014 r. – k. 58 – 59, zeznania świadków: P. S. – k. 276 odw., P. J. – k. 277/

Cele mieszkalne w Areszcie Śledczym w Ł. są jedno - , dwu - , trzy - i czteroosobowe oraz większe. W Areszcie Śledczym w Ł. nie ma obecnie zjawiska przeludnienia, wszyscy osadzeni mają zapewnioną powierzchnię 3 m kw., zgodnie z obowiązującymi przepisami. Każdy osadzony jest przyjmowany przez Dział Ewidencji, skąd kierowany jest do odpowiedniej celi mieszkalnej. Do sierpnia 2014 r. przy przyjęciu osadzony otrzymywał pościel. Koce, ręczniki, środki higieny i środki czystości były wydawane w późniejszym terminie. Od sierpnia 2014 roku także i środki czystości wydawane są przy przyjęciu. W okresie osadzenia powoda tych środków czystości nie było. Środki higieniczne wydawane były przy przyjęciu, a później na początku każdego kolejnego miesiąca. W skład środków higienicznych wchodziły: papier, mydło, krem do golenia, maszynka do golenia, szczotka, pasta, proszek do prania, obecnie dochodzi do tego szampon a ze środków czystości: płyn do zmywania, płyn do szorowania, płyn do czyszczenia urządzeń sanitarnych. Środki czystości mają pozwalać osadzonym na dbałość o czystość w celach. Osadzeni mają obowiązek dbać o czystość w celach mieszkalnych. Ilość środków higienicznych wynika ze stosownego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

/zeznania świadka W. B. – k. 497 odw. - 498/

Osadzeni często podnoszą problem zagrzybienia cel. Sprawa jest kontrolowana przez sanepid i biegłych sądowych. Przeprowadzone kontrole zasadniczo nie potwierdzały zagrzybienia cel. Tylko w jednym przypadku zagrzybienie zostało wykazane opinią biegłego, dotyczyło celi szpitalnej.

W celach jest doprowadzona zimna woda, nie ma obowiązku doprowadzenia ciepłej wody. Osadzeni mogą posiadać grzałki elektryczne, przy pomocy których mogą podgrzewać wodę. Na posiadanie grzałek nie była wymagana zgoda administracji, można było je też zakupić w kantynie. Wychowawcy posiadali takie grzałki i mogli je udostępnić osadzonym, którzy nie mieli pomocy rodziny, ani środków na zakup w kantynie.

/zeznania świadka W. B. – k. 497 odw., 480/

Za ogrzewanie cel mieszkalnych odpowiada lokalna kotłownia. Na początku 2014 roku została przeprowadzona kontrola pracy kotłowni przez biegłych sądowych. Była sprawdzana temperatura. W kilkunastu celach była mierzona temperatura, wynosiła ok. 20-21 stopni Celsjusza. Temperatura była właściwa a kotłownia w odpowiednim stanie technicznym. Latem może zdarzyć się, że temperatura w celi jest wysoka. Dotyczy to wszystkich pomieszczeń w areszcie.

/zeznania świadka W. B. – k. 498/

Na oknach zamontowane są blendy. Blendy nie są myte, jedynie przez opady atmosferyczne. W porze dziennej można czytać bez dodatkowego oświetlenia. Światło zapalane jest w dni pochmurne i wieczorem. Biegli sprawdzali oświetlenie w celach, także i w tym zakresie nie było zastrzeżeń. Oświetlenie sztuczne jest typu jarzeniowego, dwie świetlówki po 40 V. Wentylacja w celach jest sprawdzana co roku. Kontrole przeprowadza specjalistyczna firma zewnętrzna. Są sporządzane protokoły. Z protokołów wynika, że wentylacja była sprawna i nie było w tym zakresie zarzutów.

/zeznania świadka W. B. – k. 498/

W latach osadzenia powoda w pozwanej jednostce penitencjarnej były zabudowane kąpiki sanitarne. Wysokość zabudowy to 210-215 cm, pozostawała jedynie przestrzeń od góry - ok 30 cm, drzwi miały wysokość 150 cm. W 2014 roku zabudowa kąpików była podwyższana. /zeznania świadka W. B. – k. 498/

Pościel jest wymieniana co dwa tygodnie. Materace i pościel były wydawane osadzonym, nie podlegały wymianie, chyba że uległy zniszczeniu. Osadzeni otrzymywali koce i materace w stanie nadającym się do użytkowania. Komisja brakująca koce i materace co rok brakowała zniszczone materace i koce. Areszt korzystał z pralni zewnętrznej. Koce nie były wymieniane, co dwa tygodnie na wniosek osadzonego mogły podlegać wymianie. Przyznanie dodatkowego koca było przewidziane stosownym rozporządzeniem i prośby osadzonych były zawsze rozpatrywane pozytywnie. /zeznania świadka W. B. – k. 498/

W pozwanym areszcie został zamontowany system włączany w celu zagłuszania nielegalnych kontaktów między osadzonymi lub między osadzonymi a osobami z zewnątrz. Jest to sygnał dźwiękowy uruchamiany przez dział ochrony. Działa na podstawie zarządzenia dyrektora jednostki. Jest włączany jedynie na czas, kiedy osadzeni chcą nawiązać kontakt, z reguły na kilka minut. Nie jest włączony na stałe. Przypadki włączania sygnału były sporadyczne. Sygnalizatory są zainstalowane na zewnętrznym ogrodzeniu. Zarządzenie nie pozwalało na korzystanie z sygnalizatora w godzinach nocnych. /zeznania świadka W. B. – k. 498/. Powód nie zgłaszał oficjalnie skarg na jakiegokolwiek uciążliwości związane z działaniem sygnalizatora. /zeznania powoda – k. 499 odw./

Okna są w sposób ciągły naprawiane, z reguły odbywa się to podczas remontów cel mieszkalnych oraz w innych przypadkach. W latach 2002 – 2007 został przeprowadzony generalny remont cel mieszkalnych. Po 2007 roku cele też były remontowane, ok. 40-50 cel każdego roku. Remonty cel odbywają się w sposób ciągły. /zeznania świadka W. B. – k. 498 odw./

Wyremontowano też łaźnie. Łaźnia przysługuje raz na tydzień. W latach 2010 -2013 nie było odgrodzeń prysznic, przesłony zostały zamontowane w 2014 roku. Wcześniej przepisy nie nakładały takiego obowiązku. /zeznania świadka W. B. – k. 498 odw./

Powód raz w miesiącu korzystał ze świetlicy centralnej. Regularnie korzystał też z biblioteki. Podobnie miał regularne spacer. Na spacer nie wychodził jedynie w czasie deszczu. /zeznania powoda – k. 499 odw., zeznania świadka J. M. – k. 277 odw., zeznania świadka P. J. k. 277 odw./ Na przełomie 2014-2015 roku wykonano zadanie miejsc spacerowych. /zeznania świadka W. B. – k. 498 odw./

Powód miał zapewniony dostęp do lekarzy. Na wizytę do lekarza czasami czekał tydzień lub dwa. Przy przyjęciu do aresztu miał pobieraną krew. Otrzymywał lekarstwa. /zeznania powoda – k. 499 odw., zeznania świadka P. S. – k. 276 odw./

W dniu 14 kwietnia 2014 r. została przeprowadzona przez biegłego sądowego z zakresu budownictwa K. Ś. (1), wizja lokalna cel mieszkalnych w pozwanym areszcie. Po przeprowadzonej wizji biegły w swojej opinii wydanej w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi o sygn. I C 18/11 potwierdził, że przesłony zostały zaprojektowane i wykonane zgodnie z przepisami i normami, nie ograniczając dopływu powietrza, jak również z uwagi na wielkość otworów okiennych, nie ograniczając przenikania światła do pomieszczeń. Montaż przesłony wynika z przepisów specjalnych dla zakładów karnych i aresztów śledczych. Wentylacja w celach jest zgodna z przepisami, możliwa poprzez otwory okienne (większe od podanych według wytycznych). Istniejące przewody wentylacyjne służą do wentylacji kącika sanitarnego, który obecnie jest wydzielany do pełnej wysokości pomieszczenia ściankami typu lekkiego. Przewody wentylacyjne podlegają okresowym kontrolom przez osoby uprawnione i są poddawane naprawom bieżącym i według wskazań osoby uprawnionej. Przewody wentylacyjne były poddawane okresowym kontrolom stanu technicznego zgodnie z przepisami. Stan techniczny instalacji grzewczej jest zgodny z obowiązującymi przepisami i zapewnia właściwe warunki cieplne w pomieszczeniach, które nie zmieniały swojego przeznaczenia użytkowego od momentu oddania do użytku. Przy dużych różnicach temperatur zewnętrznych i wewnętrznych może okresowo wystąpić obniżenie temperatury, z uwagi na stary system grzewczy i jego opóźnienia w podniesieniu temperatury czynnika grzewczego /jest to z reguły proces krótkotrwały, gdyż grzejniki nie posiadają, zgodnie z przepisami zaworów regulacyjnych przy grzejnikach, i czynnik cieplny o wysokiej temperaturze przepływa bez ograniczeń przez grzejnik, dając wyższą temperaturę w pomieszczeniu (jest to system bardzo nieekonomiczny, ale wynikający ze specyfiki użytkowania i przepisów specjalnych). Zastany stan techniczny stolarki okiennej podczas wizji, wskazuje, że nie jest on idealny, z uwagi na długi okres eksploatacji w trudnych warunkach niszczenia i dewastacji przez osadzone. Brak wyraźnych odształceń skrzydeł okiennych lub wypaczeń. Skrzydła zamykają się bez specjalnych problemów. Skrzydła wyposażone są w kilka rodzajów zamknięć: fabryczne tzw. oliwki, klamki do skrzydeł okiennych, zasuwki dwuelementowe montowane na ramach skrzydła okiennego i ościeżnicy. Wszystkie klamki pozwalają na dokładne domknięcie skrzydła okiennego. W skrzydłach okiennych drewnianych nie występują uszczelki, co po wieloletnim intensywnym użytkowaniu i braku możliwości dalszej regulacji, może dawać uczucie przewiewu (w formie mikroszczelin stosowanych obecnie w nowej stolarce w celu wymuszenia obiegu powietrza w pomieszczeniach). Cele wizytowane przez biegłego były doświetlone prawidłowo światłem słonecznym, ponadto cele były oświetlone światłem sztucznym o parametrach przewyższających wymagania dla pomieszczeń. /kserokopia opinii biegłego z zakresu budownictwa K. Ś. (1) wydana w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi o sygn. I C 18/11 - k. 108 – 108 odw./

W dniu 16 maja 2014 r. odbyła się wizja lokalna cel AŚ w Ł. z udziałem biegłego sądowego z zakresu budownictwa K. H.. Po przeprowadzonych oględzinach biegły wydał opinię w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi o sygn. I C 818/13, w której stwierdził, iż cele mieszkalne pawilonów Aresztu Śledczego wybudowane były zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami prawa budowlanego. Obecnie trwają, na bieżąco, prace poprawiające standard pomieszczeń cel, chociażby poprzez wydzielanie kącików sanitarnych. Wszystkie cele mieszkalne, z wyjątkiem cel mieszkalnych będących w remoncie (cela nr (...) w pawilonie a, oraz cela (...) w pawilonie (...)) spełniają warunki zasiedlenia i wynoszą powyżej $3m^{(2)}$ na osobę. Procesu dezynfekowania nie przeprowadza się w celach, jedynie przeprowadza się dezynsekcję (przeciwko robactwu) w 90% cel przejściowych, pawilonu A. W części oknach cel mieszkalnych występują blendy skośne. Wykonane są w konstrukcji nośnej i ochronnej z kształtowników metalowych, w których osadzone są szyby ze szkła zbrojonego. Blendy te spełniały warunki obowiązujące w okresie budowy pawilonów. Obecnie są systematycznie wymieniane. W pozostałych przypadkach występują blendy „równoległe”. Są to blendy spełniające wymagania prawa budowlanego, w zakresie obowiązujących przepisów. Do odbiorników wody (umywalka i wc) znajdujących się w kącikach sanitarnych w celach mieszkalnych, dostarczana jest tylko woda zimna. W zakresie cyrkulacji powietrza, każda cela mieszkalna posiada okno otwierane do wewnątrz oraz kratkę wentylacyjną, zapewniającą wentylację grawitacyjną. Przeprowadzane są systematyczne kontrole przewodów wentylacyjnych przez uprawnione służby (kominiarskie) co do prawidłowego ich działania. Same

przekroje poprzeczne przewodów pionowych pozostają cały czas bez zmian. Natomiast często występują przypadki przesłaniania kratki wentylacyjnych przez osadzone. Kąćiki sanitarne w celach mieszkalnych, pomimo że warunki techniczne jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, nie obowiązują aresztów śledczych oraz więzień w zakresie warunków dla pomieszczeń sanitarnych, to przedmiotowe cele mieszkalne posiadają kąćiki sanitarne które spełniają te warunki, za wyjątkiem celi nr 69 w pawilonie A, w której to celi mieszkalnej, która stanowi celę jednoosobową izolacyjną brak jest wydzielenia kąćika sanitarnego. W pozostałych celach (poza celę nr 69 pawilonu A) kąćiki sanitarne są wydzielone drzwiami płytowymi do wysokości ok. 200cm, bądź drzwiami płytowymi do wysokości ok. 120 cm z ruchomą zasłonką z tkaniny. Wszystkie cele mają zapewniony dostęp bezpośredni lub pośredni do wentylacyjnych przewodów pionowych. Te przypadki nie mają zasadniczego znaczenia dla spełnienia funkcji jakie mają zapewnić kąćiki sanitarne i są w zakresie zasłonek zmieniane. We wszystkich przypadkach, z wyjątkiem cel będących w remoncie, jest zainstalowana umywalka oraz miska ustępowa z deską sedesową. /kserokopia opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa K. H. wydana w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi o sygn. I C 818/13 k. 79 odw. – 80 odw./

Podobne wnioski wynikają z opinii biegłego K. H. wydanej w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Łodzi o sygn. II C 878/08. Także i w ww sprawie biegły stwierdził, że okna w celach mieszkalnych są odpowiedniej wielkości i umożliwiają należyty dopływ światła dziennego. System wentylacji działał sprawnie. Wszystkie cele posiadały sprawną wentylację grawitacyjną. We wszystkich celach zamontowane były otwierane okna bądź lufciki oraz wolno przepływowe kratki wentylacyjne, celem zapewnienia przepływu powietrza. Wentylacja zarówno w celach więziennych i pomieszczeniach pomocniczych podłączona jest prawidłowo i spełnia wymagania przewidziane prawem budowlanym, a przewody wentylacyjne są drożne. Przesłony w oknach zostały zamontowane zgodnie z zasadami sztuki budowlanej i posiadają wymagane atesty i certyfikaty. Mogą być wykorzystywane do celów, jakich zostały użyte. Nie powodują one gorszego oświetlenia cel. Wieczorem cele oświetlają świetlówki jarzeniowe odpowiednio zabezpieczone przed uszkodzeniem, a emitowane przez nie światło należy uznać za wystarczające do czytania i pisanie. /okoliczności znane Sądowi z urzędu; kserokopia opinii biegłego z zakresu budownictwa K. H. wydana w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Łodzi o sygn. II C 878/08 k. 70 odw. - 71/

Wizji lokalnej poddana została także lokalna kotłownia gazowa Aresztu Śledczego w Ł. przez biegłego sądowego z zakresu specjalizacji instalacyjno – inżynierskiej. W opinii wydanej w sprawie toczącej się przed tutejszym Sądem za numerem II C 499/13 biegły stwierdził, iż kotłownia gazowa aresztu jest w pełni sprawna. Prawidłowo działają wszystkie urządzenia oraz automatyka, w związku z tym instalacje wewnętrzne pracują na prawidłowych parametrach czynnika grzewczego. Właściwe parametry czynnika grzewczego i dostateczna ilość powierzchni grzewczej grzejników w celach sprawia, iż w każdej z wizytowanych cel zachowana była temperatura 20 st. C, która jest zgodnie z przepisami, temperaturą właściwą dla pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi. (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie - par. 134 pkt 2). Instalacja wodociągowa i urządzenia funkcjonują prawidłowo, brak przecieków. Usterki niektórych punktów czerpalnych wymienione w tabelach zaliczyć należy do usterek eksploatacyjnych, które występują w każdej instalacji i są wynikiem jej zużywania się. Należy sukcesywnie, w miarę posiadanych środków, je usuwać. Usterki te nie uniemożliwiają korzystania z instalacji. Instalacja kanalizacyjna funkcjonuje prawidłowo, jest drożna, nie ma w celach widocznych przecieków. Zaznaczone w opinii, w niektórych celach, ubytki emalii zlewów, są wynikiem ich zużywania się i nie uniemożliwiają korzystania z urządzeń. /okoliczności znane Sądowi z urzędu; kserokopia opinii biegłego z zakresu specjalizacji instalacyjno - inżynierskiej I. B. (1) wydana w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Łodzi o sygn. II C 499/13 - k. 90 odw./

W dniach 13 – 15 stycznia 2014 r. w Areszcie Śledczym w Ł. miała miejsce wizytacja przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji, którzy sprawdzili sposób traktowania osób pozbawionych wolności, w szczególności pod względem ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, nieludzkim lub poniżającym traktowaniem albo karaniem. W ramach wizytacji m. in. dokonano oglądu pomieszczeń we wszystkich oddziałach mieszkalnych, w tym świetlic, cel izolacyjnych, cel zabezpieczających, dokonano oglądu terenu jednostki oraz pomieszczeń w oddziałach mieszkalnych, w tym losowo wybranych cel mieszkalnych; przeprowadzono rozmowy ze skazanymi oraz

pracownikami jednostki; zapoznano się z aktami osobowymi wybranych losowo osadzonych, skargami i wnioskami osób pozbawionych wolności, przeprowadzono na osobności indywidualne rozmowy z wybranymi osadzonymi, w szczególności z osobami niepełnosprawnymi fizycznie, cudzoziemcami, osobami w podeszłym wieku oraz z osobami, wobec których stosowane były środki przymusu bezpośredniego. Po przeprowadzonej wizytacji zostały sformułowane pod adresem pozwanego stosowne zalecenia. Pismem z dnia 30 kwietnia 2014 r. pozwany szczegółowo ustosunkował się do wszystkich zastrzeżeń i zaleceń.

/Raport Przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji w Areszcie Śledczym w Ł. z dnia 03.03.2014 r. – k. 221 – 235 odw., pismo pozwanego z dnia 30.04.2014 r. skierowane do Rzecznika Praw Obywatelskich Krajowego Mechanizmu Prewencji w W. – k. 238 – 240 odw./

W dniach od 8 do 24 września 2014 r. została przeprowadzona wizytacja Aresztu Śledczego w Ł. przez sędziego wizytatora Wydziału VI Penitencjarnego i Nadzoru nad wykonaniem orzeczeń karnych Sądu Okręgowego w Łodzi. W sprawozdaniu powizytacyjnym stwierdzono, że ustalenia poczynione w toku wizytacji upoważniają do oceny, że Areszt Śledczy w Ł. funkcjonuje prawidłowo, przestrzegane są prawa osadzonych, egzekwowane obowiązki, osoby pozbawione wolności traktowane są z poszanowaniem zasad określonych w art. 4 § 1 i 2 kkw, a karę pozbawienia wolności i tymczasowe aresztowanie wykonuje się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W toku kontroli nie ujawniono uchybień i zaniedbań, które dawałyby podstawę do kierowania pod adresem tej jednostki penitencjarnej zaleceń powizytacyjnych.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego w Ł. – k. 248 – 260/.

Jednostka przeznaczona jest dla tymczasowo aresztowanych mężczyzn. Przebywają tutaj również skazani wszystkich kategorii, wobec których toczą się postępowania w innych sprawach.

Po przeprowadzonej wizytacji stwierdzono, że wszystkie cele są skanalizowane i mają doprowadzoną zimną wodę. W części cel kąciki sanitarne są zabudowane całkowicie. W większości zabudowa ta jest jedynie częściowa, a wejście do nich zasłania kotara z materiału. W niektórych celach wejście do kącika sanitarnego zabudowanego z trzech stron stanowi drewniana przesłona umocowana na zawiasach do wysokości około półtora metra. Pomimo systematycznego corocznego remontowania części cel w ramach posiadanych niewielkich środków finansowych są one mocno wyeksploatowane, w wielu celach ściany są brudne, okna są stare, nieszczelne i nie będą spełniać swojej roli w miesiącach zimowych. Niewielka część okien została wymienionych na plastikowe, głównie te, których nie udało się już naprawić. Osadzeni, którzy z racji specyfiki jednostki przebywają tutaj tylko czasowo, nie dbają o wyposażenie i stan techniczny cel, w których zostają umieszczeni, a wręcz je dewastują. Stanowisko takie jest uprawnione, albowiem widać ewidentną różnicę na korzyść w stanie technicznym i wyglądzie cel, w których przebywają skazani pracujący, odbywający od początku do końca orzeczoną wobec nich karę pozbawienia wolności na terenie AŚ. /sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego przeprowadzonej w dniach 8-24 września 2014 r. – k. 249 – 260/.

Zarówno umywalki jak i sedesy znajdujące się w celach są częściowo wyeksploatowane. Nie ma zastrzeżeń do temperatury panującej w celach oraz cyrkulacji powietrza. Inna sytuacja może występować w typowych miesiącach zimowych.

W sprawozdaniu z wizytacji stwierdzono nadto, iż kąciki sanitarne są czyste, środki czystości pozostające w dyspozycji osadzonych umożliwiają im dbanie o właściwy stan urządzeń sanitarnych znajdujących się w celach.

Okna w celach pawilonów mieszkalnych są odpowiedniej wielkości i umożliwiają należyty dopływ światła dziennego. Na oknach cel pawilonów A, B i C zamontowano przesłony, nie powoduje to jednak ich gorszego oświetlenia. Wieczorem cele oświetlają świetlówki jarzeniowe odpowiednio zabezpieczone przed uszkodzeniem, a emitowane przez nie światło należy uznać za wystarczające do czytania i pisanania.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego przeprowadzonej w dniach 8-24 września 2014 r. – k. 249 – 260/.

Podstawowe wyposażenie cel stanowią piętrowe łóżka, stoły i taborety oraz wiszące szafki, gdzie skazani przechowują m.in. artykuły spożywcze oraz naczynia. Stan tych sprzętów jest zaledwie dostateczny, podobnie jak stan materaców, koców, pościeli oraz ręczników i ścierek. Widać na nich ślady częściowego zużycia i napraw, co związane jest z dużą rotacją osadzonych z racji przeznaczenia tej jednostki penitencjarnej. W roku 2013 zakupiono 50 kompletów łóżek piętrowych, które zostały wstawione do wyremontowanych 68 cel. W roku 2014 do końca sierpnia wyremontowano również 68 cel.

We wszystkich celach znajdują się gniazda elektryczne, co umożliwia osadzonym korzystanie z odbiorników telewizyjnych i grzałek.

Osadzeni mogą chodzić w swoich ubraniach. W miarę potrzeby wydaje się osadzonym ubrania pozostające w dyspozycji Aresztu. Ich liczba oraz stan nie budzą zastrzeżeń.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego przeprowadzonej w dniach 8-24 września 2014 r. – k. 249 – 260/.

W Areszcie są trzy łaźnie usytuowane na najniższej kondygnacji, w każdym z pawilonów mieszkalnych. Stan techniczny łaźni usytuowanych w pawilonach B i C nie budzi najmniejszych zastrzeżeń. Każda z nich została wyremontowana. Każda składa się z przebieralni i pomieszczenia kąpielowego. Ściany pomalowane są farbą olejną, a podłogi wykonane z lastryka. W części kąpielowej, gdzie ściany wyłożone są estetycznymi płytkami, znajduje się 12 sitek natryskowych umieszczonych pod sufitem. Na podłodze leżą gumowe dywaniki. W przebieralni na ścianach zamontowane są wieszaki, a pod ścianami ustawiono ławki. Przeprowadzony został generalny remont wszystkich łaźni.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego przeprowadzonej w dniach 8-24 września 2014 r. – k. 249 – 260/.

W Areszcie Śledczym w Ł. służba zdrowia zajmuje 12 pomieszczeń usytuowanych w pawilonach mieszkalnych. W Pawilonie B znajduje się pokój kierownika służby zdrowia, pokój lekarzy, sekretariat oraz gabinet przyjęć lekarzy specjalistów. Ponadto w każdym pawilonie mieszkalnym jest gabinet stomatologiczny i ambulatorium, w którym pełni dyżur pielęgniarka, a także przyjmuje pacjentów lekarz internista.

Pomieszczenia służby zdrowia są wyremontowane. Są przestronne, estetycznie urządzone, mają także odpowiednie rozwiązania techniczne i wyposażenie. W Areszcie zatrudnionych w momencie wizytacji jest w służbie zdrowia 11 funkcjonariuszy, a mianowicie 2 lekarzy i 9 pielęgniarzy. Jedna pielęgniarka jest na etacie cywilnym. Nadto zatrudnieni są lekarze specjaliści na etatach cywilnych, a mianowicie: psychiatra na 0,3 etatu, laryngolog na 0,2 etatu, ortopeda na 0,25 etatu, dermatolog na 0,22 etatu, neurolog na 0,2 etatu, stomatolog protetyk na 0,35 etatu oraz okulista na 0,35 etatu.

W jednostce funkcjonuje apteka, pełniąca rolę apteki okręgowej, jednak jej pracownicy zatrudnieni są na etatach funkcjonariuszy SW w pełnym wymiarze godzin. Są to: kierownik apteki, asystent oraz technik farmacji. Badania analityczne i inne badania specjalistyczne, których nie wykonuje ambulatorium Aresztu przeprowadzane są w placówkach społecznej służby zdrowia oraz szpitalu przy Zakładzie Karnym nr (...) w Ł.. Współpraca z tymi instytucjami układa się prawidłowo. Na terenie jednostki znajdują się cele I. (...), rozmieszczone w Oddziale Penitencjarnym (...) - na parterze, z których mogą korzystać osadzeni niepełnosprawni ruchowo (głównie poruszający się na wózkach inwalidzkich i o kulach).

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego przeprowadzonej w dniach 8-24 września 2014 r. – k. 249 – 260/.

W Areszcie Śledczym w Ł. działają dwie kantyny, w których osadzeni mający środki finansowe mogą kupować artykuły żywnościowe, wyroby tytoniowe a także środki higieniczne, kosmetyki oraz niektóre artykuły przemysłowe.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego przeprowadzonej w dniach 8-24 września 2014 r. – k. 249 – 260/.

W Areszcie wykorzystywane są tradycyjne formy działalności kulturalno-oświatowej, takie jak wypożyczanie książek, nadawanie audycji przez radiowęzeł, oglądanie telewizji (wielu osadzonych korzysta z własnych telewizorów),

organizowanie konkursów tematycznych i dostarczanie prasy. Wzorem lat poprzednich jednym z głównych nurtów oddziaływań kulturalno - oświatowych było organizowanie spotkań osadzonych z osobami spoza jednostki. Funkcjonują cztery ogólnozakładowe koła zainteresowań. W ciągu ostatniego roku odbyło się w sumie 27 imprez masowych, w których uczestniczyło po ok. 50 osadzonych w każdej z nich.

/sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego przeprowadzonej w dniach 8-24 września 2014 r. – k. 249 – 260/.

U powoda stwierdza się występowanie zaburzeń psychotycznych nieokreślonych oraz uzależnienie od alkoholu. Z tego powodu był on leczony w Areszcie Śledczym w Ł.. T. S. psychiatrycznie był leczony prawidłowo. Podawanie Neurotopu (karbamazepiny), Paroxetyny, Risperidonu, Chlorpromidynu było uzasadnione. Jednym z objawów ubocznych u osób przyjmujących Karbamazepinę może być zmniejszenie liczby płytek krwi lub białych krwinek, występuje ono sporadycznie lub często. Przed rozpoczęciem leczenia z zastosowaniem Karbamazepiny należy wykonać badanie morfologii krwi, łącznie z liczbą płytek krwi i retikulocytów. Następnie należy okresowo wykonywać powyższe badania. Jeśli podczas leczenia liczba białych krwinek lub liczba płytek krwi ulegnie zmniejszeniu, należy dokładnie obserwować pacjenta oraz monitorować parametry morfologiczne krwi. Badania te u T. S. pomimo włączenia Karbamazepiny w styczniu 2011 r. były wykonane dopiero po otrzymaniu wyniku morfologii, w której ujawniono zmniejszenie ilości płytek w lutym 2013. Po uzyskaniu wyniku świadczącego o małopłytkowości z dnia 26 lutego 2013 r. należało rozważyć możliwość odstawienia Neurotopu. Dawka tego leku została zmniejszona dopiero 16 lipca 2013 r.

Warunki bytowe w Areszcie Śledczym nie miały wpływu na obniżenie ilości płytek krwi. Małopłytkowość może być spowodowana innymi chorobami występującymi u powoda zwłaszcza marskością wątroby, którą należy wykluczyć lub potwierdzić ze względu na wieloletnie nadużywanie przez powoda alkoholu.

/pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu psychiatrii K. W. – k. 299/

Jeśli chodzi o wskazania do leczenia lekami, zakres dawek był dobry. Przed leczeniem i w trakcie leczenia powinny być wykonane badania krwi, które były wykonane później. Trudno jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie, czy opóźnienie badań miało wpływ na stan zdrowia psychicznego powoda i czy podawanie leków było przyczyną zmniejszenia ilości płytek krwi. Zmniejszenie ilości płytek krwi może być spowodowane różnymi przyczynami, np. może być wrodzone. Nie został udowodniony wpływ podania leku „Neurotop” na obniżenie płytek krwi. Jeśli byłoby przeprowadzone badanie przed włączeniem leku i byłby obniżony poziom płytek, to znaczyłoby to, że podanie leku nie obniżyło poziomu płytek. Dawki leku były niskie i nie miałyby to wpływu na modyfikację leczenia. Problem polegałby na tym, jak duże byłoby obniżenie płytek. W badaniu powoda wyniki płytek były graniczne. Należałoby odstawić leki jeśli płytki byłyby poniżej 80.000. Płytki krwi biorą udział w krzepnięciu krwi, ich obniżenie może wpływać na obniżenie krzepnięcia, przedłużenie krwawienia. Nie rzutuje to na rozpoznane u powoda schorzenia natury psychicznej.

/ustna opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu psychiatrii K. W. – k. 421 odw./

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2001 r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Ł. zaliczył powoda do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z przyczyn psychiatrycznych. W decyzji stwierdzono nadto, że orzeczony stopień niepełnosprawności ma charakter trwały i datuje się od 1997 r. /decyzja z dnia 07.02.2001 r. – k. 25, zeznania powoda – k. 499/

W zakresie narządu wzroku u powoda stwierdza się wadę wzroku, istniejącą od dzieciństwa - astygmatyzm krótkowzroczny obu oczu. Wada została zdiagnozowana podczas pobytu w Areszcie Śledczym. Problemy okulistyczne powoda pojawiły się w latach 2010 – 2011. W czasie pobytu w Areszcie Śledczym powód był kilkukrotnie konsultowany okulistycznie. Dobrano mu okulary zgodnie z badaniem okulistycznym. Ostatnio otrzymał okulary do czytania. Obecnie niezawsze używa okularów. Dobrze widzi na krótkie dystanse, problemy ma jedynie z widzeniem na odległość.
/pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu okulistyki dr D. P. – P. – k. 330, zeznania powoda – k. 499/

Powód nie zgłaszał dolegliwości chorobowych. Powód okulistycznie badany był prawidłowo. W stanie narządu wzroku nie stwierdza się u powoda odchyłań od normy, jest prawidłowy. Powód w korekcji okularowej ma prawidłową ostrość

wzroku do dali i bliży. W pierwszym badaniu okulistycznym w Areszcie Śledczym w dniu 5 lipca 2010 r. powód miał prawidłową ostrość wzroku do dali i bliży. W trakcie pobytu w Areszcie Śledczym stan narządu wzroku powoda nie zmienił się.

/pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu okulistyki dr D. P. – P. – k. 330/

Zarówno w dniu 5 lipca 2010 r., jak i 22 września 2015 r. ostrość wzroku powoda była prawidłowa, w obu oczach = 1,0. Różna była tylko wartość szkieł optycznych użytych do skorygowania wady refrakcji. Przez okres pięciu lat wielkość krótkowzroczności mogła ulec zwiększeniu, bardzo często tak się dzieje. Jednak czynność narządu wzroku pozostała prawidłowa. W związku z tym stan narządu wzroku nie uległ zmianie. Wada pod postacią krótkowzrocznego astygmatyzmu bardzo często ulega zmianie - zwiększana musi być moc szkieł optycznych korygujących tę wadę. Jest to sprawa indywidualna. Najczęściej spowodowana jest nadmierną pracą z bliska, ale nie jest to regułą.

/pisemna opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu okulistyki dr D. P. – P. – k. 481/

Z opinii o stanie zdrowia osoby pozbawionej wolności wydanej w dniu 10 lutego 2015 roku przez lekarza K. M. wynika, że powód w warunkach wolnościowych leczył się psychiatrycznie, a w czasie pobytu w jednostce penitencjarnej był wielokrotnie konsultowany przez specjalistę psychiatrę, ostatnio w dniu 15 stycznia 2015 r. U powoda rozpoznano: Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane użyciem alkoholu (zespół abstynencyjny z majaczeniem), Zespół zależności alkoholowej. Halucynozą alkoholową. Zaburzenia osobowości. Zgodnie z zaleceniem specjalisty psychiatry otrzymywał leki psychotropowe, których dawka i asortyment były ordynowane przez specjalistę psychiatrę w zależności od stanu psychiatrycznego powoda i zgłaszanych dolegliwości. Otrzymywał w różnych okresach czasu: Doxepin, Tisercin, Chlorprothixen, Risperidon, Parogen. Z charakterystyki tych leków wynika, że Doxepin nie powoduje małopłytkowości, Tisercin może upośledzać hematopoezę, ale powoduje najczęściej leukopenię i agranulocytozę, Chlorprothixen (powód otrzymywał najmniejszą zalecaną dawkę tego leku) powoduje upośledzenie hematopoezy bardzo rzadko. Również Parogen powoduje występowanie małopłytkowości bardzo rzadko tj. z częstością $\lt; 1/10000$. Risperidon, zgodnie z charakterystyką produktu leczniczego, nie powoduje małopłytkowości.

/pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu hematologii prof. L. U. – Z. – k. 371 – 373/

U powoda w załączonych morfologiach z dnia 26 lutego 2013 r.; 7 marca 2013 r.; 21 maja 2013 r.; 23 maja 2013 r.; 7 listopada 2014 r.; 5 listopada 2014 r.; 13 stycznia 2015 r.; 15 stycznia 2015 r.; 31 stycznia 2015 r. stężenie hemoglobiny jest prawidłowe (a nawet w górnych granicach normy), liczba leukocytów jest prawidłowa, rozmaz krwi obwodowej, w tym liczba granulocytów, jest prawidłowa. Liczba płytek jest obniżona, jednak wartości takie całkowicie zabezpieczają hemostazę, zabezpieczają przed wystąpieniem skazy krwotocznej, krwawień i nie wymagają leczenia. Ponadto liczba płytek nie wykazywała stałej tendencji malejącej. Zmniejszenie liczby płytek u osoby z uzależnieniem mieszanym może być spowodowane bardzo wieloma czynnikami, np. uszkodzeniem wątroby, zakażeniem wirusami hepatotropowymi i/lub HIV. Wśród tych czynników nie można wykluczyć również leków psychotropowych. Nie oznacza to jednak, że stosowanie leków przepisanych przez lekarza psychiatrę było niewłaściwe. Zdecydowana większość leków psychotropowych może spowodować uszkodzenie hematopoezy pod postacią leukopenii (zmniejszonej liczby leukocytów), granulocytopenii (zmniejszonej liczby granulocytów) i małopłytkowości. Jednak ze względu na chorobę psychiatryczną konieczne jest ich stosowanie. Ordynowane przez lekarza psychiatrę leki psychotropowe należą do najmniej toksycznych dla szpiku leków stosowanych w w/w zaburzeniach powoda. Nawet jeśli przyjąć, że zmniejszenie liczby płytek u powoda było wynikiem stosowania w/w leków psychotropowych, to działanie niepożądane tych leków w postaci małopłytkowości w takim nasileniu jak u powoda, było akceptowalne i nie upoważniało do odstawienia leczenia.

/pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu hematologii prof. L. U. – Z. – k. 371 – 373/

U powoda wykonano testy na obecność HIV (21 lipca 2011 r.) - badanie ujemne, zakażenia HBs i HCV (7 marca 2013 r.) obydwie testy ujemne. Wykonane badania biochemiczne wykazały prawidłową aktywność GOT i GPT, jedynie

bardzo nieznacznie zwiększona była aktywność GGTP, stężenie bilirubiny było prawidłowe. Powód nie wyraził zgody na wykonanie gastroskopii. Małopłytkowość pozostawała w obserwacji, o czym świadczą częste kontrole morfologii krwi, badania liczby płytek na cytrynian. Badania te nie wykazywały stałej tendencji spadkowej liczby płytek, stężenie hemoglobiny było prawidłowe, liczba leukocytów i granulocytów również prawidłowa. Stan taki nie wymagał żadnego leczenia przyczynowego małopłytkowości, jedynie jej obserwacji. Powód był leczony prawidłowo, miał wykonywane wymagane na tym etapie małopłytkowości badania dodatkowe. Niektóre badania np. morfologia krwi, badanie płytek na cytrynian, były wykonywane nawet częściej niż u chorego w warunkach wolnościowych, z analogiczną liczbą płytek.

/pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu hematologii prof. L. U. – Z. – k. 371 – 373/

W dostępnej dokumentacji powoda brak jest informacji, czy cела w której przebywał powód była faktycznie zagrzybiona i przez jakie rodzaje grzybów (brak badania potwierdzającego zagrzybienie). Przebywanie w środowisku pewnych rodzajów grzybów (np. Mucor, Aspergillus) może powodować zachorowanie np. na przewlekłe zapalenie oskrzeli, astmę oskrzelową, różne postaci alergii czy zatrucia przez toksyny grzybicze. Te stany mogą przebiegać ze zmniejszoną liczbą płytek. Z załączonej dokumentacji nie wynika, by u powoda występowały w/w choroby powstałe w wyniku przebywania w środowisku zagrzybionym. Odnotowane ostre zapalenie oskrzeli, nie jest stanem wynikającym z przebywania w środowisku zagrzybionym. Izolowana małopłytkowość powstała w wyniku przebywania w zagrzybionym (przez jakie grzyby, brak danych) środowisku jest mało prawdopodobna. Obecnie nie ma badań, które mogłyby potwierdzić lub wykluczyć związek małopłytkowości z przebywaniem w środowisku zagrzybionym.

/pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu hematologii prof. L. U. – Z. wraz z pisemną opinią uzupełniającą – k. 371 – 373, k. 399/

Aktualne zalecenia dotyczące postępowania u chorych z obniżoną liczbą płytek są następujące: leczenie nie jest konieczne jeśli liczba płytek wynosi $> 30.000 - 50.000$ i nie występują objawy skazy krwotocznej. Leczenie pierwszego wyboru u chorych z mniejszymi wartościami płytek lub objawami skazy krwotocznej: glikokortykosterydy w ustalonych dawkach. Leczenie można przerwać po uzyskaniu liczby płytek 30-50 tys. Do planowego zabiegu operacyjnego lub po masywnym krwawieniu - metylprednisolon i/lub immunoglobuliny dożylnie, w groźnych powikłaniach krwotocznych leki można podawać łącznie. W stanach zagrażających życiu (np. krwotok domózgowy, krwawienie z przewodu pokarmowego) przetacza się koncentrat krwinek płytkowych lub rekombinowany czynnik krzepnięcia VII a. U powoda liczba płytek była > 50 tys., nie występowały objawy skazy krwotocznej dlatego nie wymagał leczenia przyczynowego.

/pisemna opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu hematologii prof. L. U. – Z. – k. 399/

Powód obecnie przebywa w Zakładzie Karnym w C.. Warunki tam panujące ocenia jako lepsze; cele są większe, doprowadzona jest ciepła woda. Powód nie pracuje w zakładzie karnym, nie uzyskuje żadnych dochodów. /zeznania powoda – k. 499 odw./

Powyższe ustalenia faktyczne Sąd poczynił w oparciu o złożone do akt sprawy dowody z dokumentów związanych z osadzeniem powoda w Areszcie Śledczym w Ł.. Nadto ustalając stan faktyczny sprawy Sąd oparł się na zeznaniach świadka W. B. (2) oraz częściowo na zeznaniach powoda oraz świadków P. S. (2), P. J. (2) i J. M. (2). Zasadniczą część zeznań powoda i trzech ostatnich świadków Sąd jednak pominął albowiem zeznania ww osób w większości obejmowały ich ogólne narzekania i skargi na złe warunki panujące w Areszcie Śledczym w Ł. /np. „wszędzie jest grzyb”, „jest gorąco na celi”, „latem było bardzo ciepło”, „zimną jest bardzo zimno”, „okna były nieszczelne”, „stan pościeli i kocy był kiepski”, „kaloryfer był zapowietrzony”, wyeksploatowane sanitariaty, „rozklekotane łóżka”, przykre zapachy wydobywające się z kąpielarni sanitarnego/, nie wskazując żadnych konkretnych okoliczności odnoszących się do osoby powoda i mogących prowadzić do powstania u niego krzywdy. Sąd miał przy tym na uwadze, że oczywistym jest, iż osoby pozbawione wolności, przebywając w jednostce penitencjarnej wbrew swojej woli, mają tendencję do narzekania i opisywania wszystkiego w sposób bardziej negatywny niż jest w rzeczywistości. Trudno zresztą oczekiwać od nich zadowolenia z przymusowego pobytu w takim miejscu. Na marginesie już tylko podnieść należy, że samo niezadowolenie powoda ze standardów pomieszczeń mieszkalnych nie daje jeszcze podstaw do przyjęcia istnienia uchybień w funkcjonowaniu

jednostki penitencjarnej. Nie można bowiem oczekiwać, iż miejsca, w których przebywają osoby pozbawione wolności, będą odpowiadały standardom hoteli czy innych zakładów prowadzących działalność komercyjną. Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, wskazać należy, iż osoba osadzona musi liczyć się z ograniczeniami i dolegliwościami wynikającymi z wykonywania kary pozbawienia wolności (por. wyrok SN z 02.10.2007r., II CSK 269/07, opubl. Monitor Prawniczy, rok 2007, Nr 21, str. 1172).

W pewnym zakresie zeznania świadków nie były oparte na prawdzie, jak np. zeznania świadka J. M., który twierdził, że w Areszcie Śledczym w Ł. „nie ma czegoś takiego jak świetlica”, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika że w pozwanej jednostce penitencjarnej funkcjonuje świetlica centralna, a z zeznań samego powoda wynika, że powód korzystał z niej raz na miesiąc. Tego typu ewidentnie nieprawdziwe stwierdzenia świadka nieuchronnie rzutują na ogólną ocenę wiarygodności jego zeznań także i w pozostałym zakresie, poddając ją w wątpliwość.

Podobnie należy ocenić zeznania świadka P. J. (2) który stwierdził, że w latach 2010 i 2011 powód ani razu nie był na świetlicy. Podobnie niewiarygodne są zeznania tego świadka w zakresie stwierdzenia, że „powód miał problemy z okulistą, długo czekał na wizytę u okulisty”, albowiem kłam powyższym stwierdzeniom położył sam powód zeznając, że miał dostęp do lekarzy.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka J. M. (2) – osadzonego który przebywał z powodem w celi nr 84, w zakresie w jakim świadek ten twierdził, że w celi czasem było więcej niż 4 osoby. Sytuacja tak miała zdarzyć się zaledwie jeden raz ale trwać miała przez okres kilku tygodni. Okoliczność ta pozostaje w sprzeczności z dokumentacją przedstawioną na tę okoliczność przez stronę pozwaną w postaci notatki służbowej Działu Ochrony pozwanego Aresztu, której autentyczność i moc dowodowa nie zostały zakwestionowane przez stronę powodową. Wynikające z tego dokumentu informacje wskazując na powierzchnię cel mieszkalnych zajmowanych przez powoda i ilości zakwaterowanych w poszczególnych celach osób z rozbiciem na poszczególne okresy nie zostały zakwestionowane przez stronę powodową reprezentowaną, co istotne, przez profesjonalnego pełnomocnika. Także i świadek P. J. (2), który osadzony był wspólnie z powodem w celi nr 155 nie przypominał sobie, jak zeznał, aby w celi tej było więcej niż trzech osadzonych. Odnośnie do zakwaterowania w celi nr 84, informacje wynikające z notatki służbowej pozwanego Aresztu potwierdził osadzony świadek P. S. (2), który zeznał, że w celi tej przebywały na początku 4 osoby, potem, przez dwa trzy tygodnie – dwie, a potem znowu cztery. Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozostawia wątpliwości, że zarówno w celi nr (...) jak i (...) /co do której zresztą powód nie podnosił zastrzeżeń związanych z przeludnieniem/ ilość zakwaterowanych osób w celi trzyosobowej nr (...) nie przekraczała trzech osadzonych a w celi czteroosobowej nr (...) – czterech osadzonych.

Sąd nie dał wiary twierdzeniom powoda co do tego, że w jego przypadku warunki bytowe w Areszcie Śledczym w Ł. wykroczały poza granice stanowiące o naruszeniu godności osobistej, albowiem tego rodzaju twierdzenia powoda nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Odnośnie części w.w. zarzutów strona pozwana przedstawiła stosowne dokumenty w postaci protokołu z kontroli Aresztu Śledczego przez Sędziego penitencjarnego za sporny okres. W zakresie innych powołała się na przepisy regulujące odpowiednie normy. Z dużą ostrożnością natomiast należało podejść do dowodu w postaci załączonego przez stronę powodową Raportu przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Aresztu Śledczego w Ł., mając na uwadze, iż ww. Raport został sporządzony w styczniu 2014 roku, po losowym, jak wynika z treści raportu wybraniu cel. Raport nie wskazuje jaka ilość cel została skontrolowana, w raporcie powołano się na konkretne nieprawidłowości jedynie w celach mieszkalnych: Pawilon (...) cela (...) (wykwity na suficie, nieprawidłowe oszklenie okna, cela (...) (uszkodzenie lustra), Pawilon (...) cela (...) (zabrudzenia krwią na ścianie), Pawilon (...) cela (...) (zapadanie się materaca spowodowane ubytkiem podkładu - łóżko niezajęte). Zważywszy, że w Areszcie Śledczym w Ł. jest 390 cel mieszkalnych, opisanie nieprawidłowości w bardzo ogólny sposób i wskazanie tylko kilku konkretnych miejsc, gdzie stwierdzono nieprawidłowości, nie może stanowić jakiegokolwiek dowodu w kwestii warunków osadzenia powoda. Nie mogą także świadczyć o naruszeniu dóbr osobistych powoda ogólne stwierdzenia przedstawicieli K. m. in., że stolarka okienna była zużyta czy, że zagrzybienie powoduje reperkusje zdrowotne. Raport przedstawicieli Krajowego Mechanizmu

Prewencji zawiera wprawdzie szereg zaleceń i zastrzeżeń pod adresem pozwanego jednakże nie dotyczą one naruszenia obowiązujących przepisów.

Oddaleniu podlegał wniosek pełnomocnika powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa na okoliczność wskazania terminu ważności przesłan okiennych i wskazania czy upływ terminu ich ważności ma lub może mieć wpływ na ich przydatność do użytku, jako zbędny. Okoliczności, na które miałyby być przeprowadzony wnioskowany dowód, znane są Sądowi z urzędu z racji rozpoznawania wielu analogicznych spraw przeciwko temu samemu pozwanemu, w których zostały wydane opinie dotyczące przedmiotowych przesłan okiennych. Powielanie opinii w każdej następnej, analogicznej sprawie jest niecelowe i kłóci się z zasadami ekonomiki procesowej.

Nadto Sąd oddalił wniosek powoda o zwrócenie się do pozwanego o wskazanie danych osób pełniących poszczególne funkcje w pozwanym areście a następnie dopuszczenie dowodu z zeznań tych osób w charakterze świadków na okoliczność warunków odbywania kary pozbawienia wolności przez powoda albowiem to rzeczą powoda, a nie pozwanego, jest udowodnienie okoliczności i faktów, z których powód wywodzi określone skutki prawne.

Sąd pominął wnioski dowodowe powoda o dopuszczenie dowodu z opinii toksykologa, biegłego pulmonologa oraz z zeznań świadka J. L. jako spóźnione. /k. 464/

Podobnie pominięciu jako spóźnione podlegały zgłoszone przez pełnomocnika powoda na rozprawie poprzedzającej wyrokowanie wnioski o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków P. J. (2) i P. S. (2) na okoliczność używania sygnalizatorów dźwiękowych.

Podawana przez powoda przyczyna opóźnienia w zgłoszeniu przedmiotowych wniosków dowodowych sprowadzająca się do tego, że kwestią sygnałów dźwiękowych zajął się rzecznik, nie stanowi w ocenie Sądu zasadnej przyczyny usprawiedliwiającej opóźnienie w zgłoszeniu wniosku dowodowego w celu wykazania uciążliwości związanych z używaniem przedmiotowej sygnalizacji. Trudno bowiem uznać, że powód uświadomił sobie związane z tym uciążliwości dopiero w momencie, kiedy zwrócił na nie uwagę rzecznik. Powód, reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, nie zdołał wykazać, że w toku postępowania zaistniała jakakolwiek z przesłanek uzasadniających rozpoznanie spóźnionych wniosków dowodowych, o których mowa w art. 207 par. 6 k.p.c. tj. brak winy, brak zwłoki w rozpoznaniu sprawy czy też inne wyjątkowe okoliczności.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo jest niezasadne, co skutkuje jego oddaleniem.

Pozwany w sposób skuteczny zgłosił zarzut przedawnienia roszczeń zgłoszonych przez T. S. vel S. powstałych na 3 lata przed wniesieniem pozwu, a więc przed 16 lipca 2011 r.

Zgodnie z nieobowiązującym już przepisem art. 442 § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulegało przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawniało się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.

Powołany przepis został uchylony z dniem 10 sierpnia 2007 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 80, poz. 538). Obecnie obowiązujący art. 442¹ § 1 k.c. również ustanawia trzyletni termin przedawnienia roszczeń, którego bieg rozpoczyna się od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Zgodnie z art. 2 ustawy nowelizującej, do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepis art. 442¹ k.c.

Bieg przedawnienia roszczeń względem pozwanej jednostki rozpoczął się zatem z chwilą, w której powód posiadał kompleksową i ugruntowaną wiedzę o doznawanej w jego ocenie szkodzie i jej sprawcy a zatem z chwilą, w której

powód doświadczał rzekomej szkody ze strony pozwanego. W tym stanie rzeczy przedawniły się roszczenia powoda wobec Aresztu Śledczego w Ł. za okres trzech lat wstecz przed wytoczeniem powództwa, tj. za okres od dnia 22 maja 2010 r. do 16 lipca 2011 r.

Roszczenie przedawnione jednak nie wygasa, lecz przekształca się w tzw. roszczenie niezupełne, które nie może być zasądzone i przymusowo wyegzekwowane. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba, że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia /art. 117 § 2 k.c./. Ponieważ uchylenie się od skutków przedawnienia stanowi wykorzystanie przysługującego dłużnikowi prawa podmiotowego, podniesienie zarzutu może zostać w konkretnej sprawie uznane za nadużycie prawa podmiotowego, jeśli sąd uzna, iż byłoby to sprzeczne z zasadami współżycia społecznego /art. 5 k.c./.

W realiach niniejszej sprawy, brak jest jakichkolwiek okoliczności wskazujących na zaistnienie takiej sytuacji. Uznać zatem należało, iż podniesienie przez pozwanego w odpowiedzi na pozew zarzutu przedawnienia roszczenia za ww okres było skuteczne.

Przedmiotem oceny Sądu pozostaje zatem jedynie okres osadzenia powoda w pozwanym Areszcie Śledczym w Ł. od dnia 17 lipca 2011 r. do 26 czerwca 2013 r.

W niniejszej sprawie dochodzonej w pozwie kwoty powód domagał się tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych. W ocenie powoda pozwany nie zapewnił powodowi odpowiednich warunków bytowych, które prawo nakazuje zapewnić osobie osadzonej.

Treść art. 23 k.c. wskazuje na to, że dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego i to niezależnie od ochrony przewidzianej przez inne przepisy. W przepisie tym podano otwarty katalog chronionych dóbr osobistych, do których niewątpliwie należą również godność i prawo do humanitarnego traktowania. Przy czym ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie może być dokonana według miary indywidualnej wrażliwości osoby, która czuje się dotknięta zachowaniem innej osoby, ale musi być dokonana przy stosowaniu kryteriów obiektywnych (tak też S.A. w Łodzi w wyroku z dnia 28 sierpnia 1996, I ACr 341/96, OSA nr 7-8 z 1997 r., poz. 43). Liczy się więc społeczny odbiór danego zachowania, oceniany według kryteriów właściwych dla ludzi rozsądnych i uczciwych. Ocena, czy dobro osobiste człowieka zostało zagrożone lub naruszone, wymaga zastosowania kryteriów o charakterze obiektywnym. Nie ma tu bowiem znaczenia subiektywna reakcja i odczucia pokrzywdzonego, lecz istotny jest odbiór danego zachowania przez osoby trzecie i reakcja opinii publicznej (SN w wyroku z 26 października 2001 r., V CKN 195/01, LEX nr 53107).

Nie każde naruszenie dobra osobistego daje jednak prawo do skorzystania z ochrony prawa cywilnego. W myśl bowiem art. 24 k.c. ochrona taka przysługuje jedynie przed bezprawnym naruszeniem dobra osobistego. Bezprawne jest zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Omawiany przepis wprowadził ponadto domniemanie bezprawności naruszenia dobra. Każde więc naruszenie kwalifikowane jest jako bezprawne. Skutkuje to przerzuceniem ciężaru wykazania przyczyn, dla których nastąpiło naruszenie na sprawcę i to jego obciąża ryzyko niewyjaśnienia wszystkich okoliczności. Dlatego w procesie o ochronę dóbr osobistych, pozwany ma obowiązek wykazać, że jego działanie nie było bezprawne. Okolicznościami kontratypowymi wyłączającymi bezprawność są np.: zgoda poszkodowanego, działanie w ramach obowiązku prawnego, wykonywanie własnego prawa podmiotowego, obrony koniecznej, czy wreszcie działanie podjęte w obronie uzasadnionego interesu społecznego lub prywatnego.

W przypadku bezprawnego naruszenia dobra osobistego art. 24 k.c. pozwala osobie, której dobro osobiste zostało naruszone żądać, aby sprawca naruszenia dopełnił czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, a w szczególności złożył oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach określonych w kodeksie cywilnym, może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy na wskazany cel społeczny.

W przedmiotowej sprawie dobrem osobistym, które należałoby wziąć pod uwagę jako zagrożone działaniem administracji Aresztu Śledczego jest prawo do godności i humanitarnego traktowania.

Zgodnie z treścią art. 30 Konstytucji przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanowione tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Doniosłe znaczenie dla ochrony dóbr osobistych ma także konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) zawierająca katalog praw i wolności przysługujących każdemu człowiekowi. Natomiast w myśl postanowień Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, przyjętej w Nicei, godność ludzka jest nienaruszalna. Musi być szanowana i chroniona. Każdy ma prawo do poszanowania swej integralności fizycznej i psychicznej.

Standardy humanitarnego traktowania osadzonych w jednostkach penitencjarnych wyznacza przede wszystkim orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W sprawie zakończonej wyrokiem z 9 marca 2006 r., zajmując się kwestią wielkości celi, w jakiej przebywają więźniowie, jako elementem zapewnienia godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał za sprzeczną ze standardami Europejskiego Komitetu Zapobiegania Torturom powierzchnię 2,8 m⁽²⁾, jaka przypadła w tamtej sprawie na jednego osadzonego. O nakazie humanitarnego traktowania więźniów stanowi również art. 10 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167), zgodnie z którym każda osoba pozbawiona wolności ma być traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem jej przyrodzonej godności. Standardy traktowania więźniów wyznaczone są również przez Wzorcowe reguły minimalne postępowania z więźniami, przyjęte w Genewie w 1955 r. oraz Europejskie reguły więzienne, przyjęte przez Radę Europy w 2006 r.

Na gruncie prawa polskiego sytuacja prawna osób pozbawionych wolności uregulowana jest w sposób ogólny w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. „Kodeks karny wykonawczy” (Dz.U. Nr 90 z 1997 r., poz. 557 z późn. zm.).

Ustawodawca wśród naczelných zasad k.k.w. wymienił w art. 4 zasadę humanitaryzmu, która zakłada, że kary, środki karne, zabezpieczające i zapobiegawcze wykonuje się w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego. Skazany zachowuje także prawa i wolności obywatelskie. Ich ograniczenie może wynikać jedynie z ustawy oraz z wydanego na jej podstawie prawomocnego orzeczenia.

W myśl art. 5 k.k.w. skazany jest podmiotem określonych w kodeksie praw i obowiązków. Katalog praw skazanych wyliczony jest w art. 102 k.k.w., gdzie w pkt 1 mowa tym, że skazany ma prawo do: odpowiedniego ze względu na zachowanie zdrowia, wyżywienia, odzieży, warunków bytowych, pomieszczeń oraz świadczeń zdrowotnych i odpowiednich warunków higieny.

Warunki bytowe osadzonego w zakładzie karnym bądź areszcie śledczym określa m.in. art. 110 k.k.w., zgodnie z którym skazanego osadza się w celi mieszkalnej wieloosobowej lub jednoosobowej (§ 1). Powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, wynosi nie mniej niż 3 m². Cele wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania i wykonywania pracy (§2). Dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może umieścić skazanego na czas określony, nie dłuższy niż 14 dni, w warunkach, o których mowa w § 2 zdanie drugie, w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m², nie mniej jednak niż 2 m², jeżeli zachodzi konieczność natychmiastowego umieszczenia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym nieposiadającym wolnych miejsc w celach mieszkalnych: 1) skazanego na karę pozbawienia wolności przekraczającą 2 lata, 2) skazanego określonego w art. 64 § 1 lub 2 oraz art. 65 Kodeksu karnego, 3) skazanego za przestępstwo określone w art.

197-203 Kodeksu karnego, 4) skazanego, który samowolnie uwolnił się od odbywania kary pozbawienia wolności, 5) skazanego, który korzystając z zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego lub aresztu śledczego, nie powrócił w wyznaczonym terminie, 6) przetransportowanego na polecenie sądu lub prokuratora z innego zakładu karnego lub aresztu śledczego, w celu udziału w rozprawie lub innych czynnościach procesowych, 7) osoby tymczasowo aresztowanej, ukaranej karą porządkową lub co do której zastosowano inne środki przymusu skutkujące pozbawieniem wolności. (§2b).

Sąd ma świadomość, że przeludnienie jednostek penitencjarnych należało, do II połowy 2009 r., do najtrudniejszych problemów praktyki wykonywania kary pozbawienia wolności i niejednokrotnie prowadziło do naruszania standardów postępowania z osobami pozbawionymi wolności.

Warunki pozbawienia wolności istniejące w przeludnionych celach prowadzą się do sformułowania zarzutu niehumanitarnego, bądź niehumanitarnego traktowania osadzonych. Sposób niehumanitarnego traktowania musi jednak osiągnąć pewien minimalny poziom dolegliwości. Ocena tego minimum jest relatywna i uzależniona od wszystkich okoliczności sprawy, takich jak długość osadzenia w takich warunkach, następstwa psychiczne i fizyczne oraz, w niektórych przypadkach, płeć, wiek, stan zdrowia osadzonego. Warunki wykonywania kary nie powinny być źródłem dolegliwości innych niż związane bezpośrednio z pozbawieniem wolności. (por. Wyrok ETPC z 6 marca 2001 r. w sprawie *Dougoz v. Grecja* sygn. akt 40907/98, LEX nr 76229)

W ocenie Sądu przeludnienie aresztów śledczych i zakładów karnych może wpływać w istotny sposób zarówno na pogorszenie się warunków zdrowotnych, sanitarnych i bytowych uwięzienia, jak i na panujące wśród osadzonych nastroje. Utrzymujące się stłoczenie ludzi na zbyt małej przestrzeni powoduje narastanie stresów i agresji, sprzyja częstszemu popełnianiu przestępstw przez osadzonych i jest podłożem wielu protestów. Jednocześnie ulegają wówczas znacznemu ograniczeniu możliwości prowadzenia przez Służbę Więzienną resocjalizacyjnego oddziaływania na skazanych. Należy podzielić pogląd, iż umieszczenie osoby pozbawionej wolności w celi o powierzchni przypadającej na osadzonego mniejszej niż 3 m² może stanowić wystarczającą przesłankę stwierdzenia naruszenia dóbr osobistych.

Jak jednak wynika z przedstawionego wyżej stanu faktycznego, powód w okresie osadzenia w pozwanej jednostce penitencjarnej nie przebywał ani jeden dzień w warunkach przeludnionych. Przypadająca na jednego osadzonego powierzchnia celi wynosiła co najmniej 3 m².

Przy żądaniu przyznania odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia na rzecz pokrzywdzonego podstawowym kryterium oceny sądu winien być rozmiar ujemnych następstw w sferze psychicznej pokrzywdzonego, bowiem celem przyznania ochrony w formie majątkowej jest zrekompensowanie i złagodzenie doznanej krzywdy moralnej. Z uwagi, że nie doszło do przeludnienia cel, nie mogło też z tego powodu dojść u powoda do ujemnych następstw psychicznych.

Przechodząc do szczegółowej analizy pozostałych zarzutów sformułowanych przez powoda i mających świadczyć o naruszeniu jego dóbr osobistych przez pozwanego, podnieść należy, iż powód nie dowiódł, że miały one cechy dręczenia lub upokarzania.

Odnosząc się do ogólnego zarzutu złych warunków bytowych /brud w celach, brudne koce/ wskazać należy, iż jak wynika z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego, pozwany na bieżąco remontuje oraz naprawia cele mieszkalne, w celu utrzymania właściwych warunków bytowych. Należy przy tym wyraźnie podkreślić, iż wszelkie uszkodzenia czy zabrudzenia są efektem przede wszystkim działań samych osadzonych, którzy niszczą substancję mieszkalną. Osadzeni, którzy z racji specyfiki jednostki przebywają tutaj tylko czasowo, nie dbają o wyposażenie i stan techniczny cel, w których zostają umieszczeni, a wręcz je dewastują. Widać ewidentną różnicę na korzyść w stanie technicznym i wyglądzie cel, w których przebywają skazani pracujący, odbywający od początku do końca orzeczoną wobec nich karę pozbawienia wolności na terenie Aresztu Śledczego.

Pozwany rocznie odświeża i remontuje kilkadziesiąt cel. W samym tylko 2014 r. do sierpnia wyremontowano 68 cel. Powyższe świadczy o stałym remontowaniu cel mieszkalnych i stałym ich niszczeniu. Od 2013 roku sukcesywnie

dokonywana jest zabudowa kąpek sanitarnych w sposób całkowity. Podczas kompleksowych kontroli aresztu, przeprowadzanych przez Sędziego Penitencjarnego, nie stwierdzono nieprawidłowości w żadnym zakresie, w tym w zakresie warunków osadzenia, czy złego lub bardzo złego stanu pomieszczeń. Lokalne zawilgocenia pojawiające się w pomieszczeniach są na bieżąco usuwane.

Odnosząc się do zarzutów pozwu związanych z utrzymaniem higieny /niewystarczający przydział środków higienicznych, brak dostępu do bieżącej ciepłej wody, brak pomieszczeń do prania odzieży codziennej/, wskazać należy, iż wszystkim osadzonym zapewnia się możliwość dbania o higienę osobistą. Zgodnie z wytycznymi ogólnobudowlanymi wszystkie cele mieszkalne wyposażone są w węzły sanitarne. Kwestia minimalnego standardu utrzymania higieny przez mężczyzn przebywających w zakładach karnych została uregulowana w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 roku w sprawie Regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. Nr 152, poz. 1494) oraz Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 roku w sprawie Regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz.U. Nr 152, poz. 1493) Z ww przepisów wynika, że skazany/tymczasowo aresztowany korzysta co najmniej raz w tygodniu z kąpiele. Częstsze kąpiele przysługują osadzonym mężczyznom zatrudnionym przy pracach brudzących oraz chorym według wskazań lekarza.

Jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń, osadzeni w Areszcie Śledczym w Ł. korzystają z ciepłej kąpiele jeden raz w tygodniu, poza wyżej wymienionymi przypadkami. /par. 30 i 32 rozporządzeń/. W Areszcie są trzy łaźnie usytuowane na najniższej kondygnacji, w każdym z pawilonów mieszkalnych. Każda składa się z przebieralni i pomieszczenia kąpielowego. Każda osoba korzysta z jednego stanowiska prysznicowego, pozostałe osoby oczekują w przebieralni. Pozwany nie miał obowiązku wydzielać osobnych stanowisk prysznicowych w sposób stały. W latach 2010 -2013 nie było odgrodzeń prysznic, przesłony zostały zamontowane w 2014 roku. Zimna bieżąca woda, grzałka elektryczna oraz miska umożliwiają zagrzanie wody, chociażby do codziennego umycia się. Raz na tydzień osadzeni korzystali z łaźni, gdzie była ciepła woda.

Odnosząc się do zarzutu nieszczelności stolarki okiennej, przeterminowanych przesłony okiennych, nieprawidłowo działającej wentylacji i braku odpowiedniego ogrzewania oraz braku odpowiedniego oświetlenia, na powyższe okoliczności wypowiedzieli się biegli sędziwi w analogicznych sprawach toczących się przed tutejszym Sądem. Biegli nie dopatrzili się w tym zakresie uchybień po stronie pozwanego Aresztu. Z opinii biegłych z zakresu budownictwa K. H. i K. Ś. wynika, że okna w celach mieszkalnych są odpowiedniej wielkości i umożliwiają należyty dopływ światła dziennego, przesłony zostały zaprojektowane i wykonane zgodnie z przepisami i normami, nie ograniczając dopływu powietrza, jak również nie ograniczając przenikania światła do pomieszczeń. System wentylacji działa sprawnie. Wszystkie cele posiadają sprawną wentylację grawitacyjną. Wentylacja podłączona jest prawidłowo i spełnia wymagania przewidziane prawem budowlanym, a przewody wentylacyjne są drożne. Przesłony w oknach zostały zamontowane zgodnie z zasadami sztuki budowlanej i posiadają wymagane atesty i certyfikaty. Mogą być wykorzystywane do celów, jakich zostały użyte. Nie powodują gorszego oświetlenia cel. Wieczorem cele oświetlają świetlówki jarzeniowe odpowiednio zabezpieczone przed uszkodzeniem, a emitowane przez nie światło należy uznać za wystarczające do czytania i pisanie. Wentylacja w celach jest zgodna z przepisami, możliwa poprzez otwory okienne (większe od podanych według wytycznych). Istniejące przewody wentylacyjne służą do wentylacji kąpka sanitarnego, który obecnie jest wydzielany do pełnej wysokości pomieszczenia ściankami typu lekkiego. Przewody wentylacyjne podlegają okresowym kontrolom przez osoby uprawnione i są poddawane naprawom bieżącym i według wskazań osoby uprawnionej. Przewody wentylacyjne były poddawane okresowym kontrolom stanu technicznego zgodnie z przepisami. Także stan techniczny instalacji grzewczej jest zgodny z obowiązującymi przepisami i zapewnia właściwe warunki cieplne w pomieszczeniach, które nie zmieniały swojego przeznaczenia użytkowego od momentu oddania do użytku. Przy dużych różnicach temperatur zewnętrznych i wewnętrznych może okresowo wystąpić obniżenie temperatury, z uwagi na stary system grzewczy i jego opóźnienia w podniesieniu temperatury czynnika grzewczego /jest to z reguły proces krótkotrwały, gdyż grzejniki nie posiadają, zgodnie z przepisami zaworów regulacyjnych przy grzejnikach, i czynnik cieplny o wysokiej temperaturze przepływa bez ograniczeń przez grzejnik, dając wyższą temperaturę w pomieszczeniu (jest to system bardzo nieekonomiczny, ale wynikający ze specyfiki

użytkowania i przepisów specjalnych). Stan techniczny stolarki okiennej, jakkolwiek nie jest idealny, z uwagi na długi okres eksploatacji w trudnych warunkach niszczenia i dewastacji przez osadzonych, brak jednak wyraźnych odkształceń skrzydeł okiennych lub wypaczeń. Nadto jak wynika z opinii biegłej I. B., także lokalna kotłownia gazowa Aresztu Śledczego w Ł. jest w pełni sprawna. Prawidłowo działają wszystkie urządzenia oraz automatyka, w związku z tym instalacje wewnętrzne pracują na prawidłowych parametrach czynnika grzewczego. Właściwe parametry czynnika grzewczego i dostateczna ilość powierzchni grzewczej grzejników w celach sprawia, iż w każdej z wizytowanych cel zachowana była temperatura 20 st. C, która jest zgodnie z przepisami, temperaturą właściwą dla pomieszczeń przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Instalacja wodociągowa i urządzenia funkcjonują prawidłowo, brak przecieków. Reasumując zatem, w świetle wypowiedzi ww ekspertów zgłoszone przez powoda zarzuty dotyczące nieuszczelnności stolarki okiennej, przeterminowanych przesłon okiennych, nieprawidłowo działającej wentylacji, braku odpowiedniego ogrzewania oraz braku odpowiedniego oświetlenia, należy uznać za chybione, skoro po stronie pozwanego brak jakichkolwiek uchybień w powyższym zakresie.

Odnosząc się do zarzutu niezabudowania kącików sanitarnych, powodującego brak intymności podczas załatwiania potrzeb fizjologicznych, wskazać należy iż jak wynika z ustaleń Sądu. W latach osadzenia powoda w pozwanej jednostce penitencjarnej kąciki sanitarne były zabudowane. Wysokość zabudowy to 210-215 cm, pozostawała jedynie przestrzeń od góry - ok 30 cm, drzwi miały wysokość 150 cm. Powód miał zatem zapewnioną intymność w dostatecznym stopniu.

Potwierdzenia nie znalazł kolejny zarzut stawiany pozwanemu, dotyczący braku właściwej opieki medycznej, w tym długiego oczekiwania na wizytę u lekarza. Nie można mieć wątpliwości, że realizacja spoczywających na administracji Aresztu Śledczego obowiązków w zakresie opieki medycznej nad osobami pozbawionymi wolności należy do działań władczych i mieści się w pojęciu wykonywania zadań z zakresu władzy publicznej zawartym w dyspozycji art. 417 § 1 k.c. Ocena, czy obowiązki te zostały zrealizowane, winna być dokonana z uwzględnieniem uprawnień skazanego, szczegółowo uregulowanych w art. 115 § 1 – 8 kkw oraz przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości i Ministra Zdrowia z dnia 10 września 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu współdziałania zakładów opieki zdrowotnej ze służbą zdrowia w zakładach karnych i aresztach śledczych w zapewnieniu świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności (Dz.U. Nr 171, poz. 1665), zastąpione obecnie przez Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości i Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych warunków, zakresu i trybu współdziałania podmiotów leczniczych dla osób pozbawionych wolności w zakładach karnych i aresztach śledczych w zapewnieniu świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności z dnia 9 maja 2012 r. /Dz.U. 2012.547/ oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności przez zakłady opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności z dnia 31 października 2003 r. (Dz.U. Nr 204, poz. 1985).

Zgodnie z przepisem art. 115 § 1 k.k.w., w brzmieniu obowiązującym od 1 września 2003 r. skazanemu zapewnia się bezpłatne świadczenia zdrowotne, leki i artykuły sanitarne. W przepisie art. 115 § 4 k.k.w. wskazano, że świadczenia zdrowotne udzielane są skazanym przede wszystkim przez zakłady opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności. Natomiast pozawięzienne zakłady opieki zdrowotnej współdziałają ze służbą zdrowia w zakładach karnych w zapewnieniu skazanym świadczeń zdrowotnych, gdy konieczne jest m.in. natychmiastowe udzielenie świadczeń zdrowotnych ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia skazanego, czy też przeprowadzenie specjalistycznych badań, leczenia lub rehabilitacji skazanego (art. 115 § 5 k.k.w.).

Pozwany zakwestionował stanowisko powoda co do uchybień w funkcjonowaniu Aresztu w zakresie zapewnienia osadzonym opieki medycznej. Jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń, każdy z osadzonych w Areszcie Śledczym w Ł. ma zapewniony dostęp do służby zdrowia i stomatologa. Jeśli odczuwa taką potrzebę, zgłasza potrzebę wizyty u lekarza oddziałowemu, który zapisuje zgłoszenie w książce zgłoszeń. Przyjęcia do lekarza są realizowane według kolejności zgłoszeń. W okresie przebywania w Areszcie Śledczym w Ł., powód wielokrotnie zgłaszał potrzebę wizyty u lekarza i jak sam ostatecznie zeznał, miał zapewniony dostęp do lekarzy. Przy przyjęciu do aresztu miał pobieraną krew. Otrzymywał lekarstwa. Na wizytę do lekarza czasami czekał tydzień lub dwa. W tym miejscu zauważyć należy, że czas oczekiwania na wizytę u lekarza w warunkach wolnościowych zbliżony jest do czasu

oczekiwania pacjentów pozbawionych wolności a problemy kadrowe służby zdrowia w ogóle dotyczą także jednostek więziennych. Tym bardziej zatem osoba pozbawiona wolności musi liczyć się z pewnego rodzaju niedogodnościami w tym względzie. W tym zakresie zatem nie można dopatrywać się jakichkolwiek nieprawidłowości w funkcjonowaniu pozwanej jednostki. Leczenie powoda w pozwanym areszcie było prowadzone prawidłowo, co zostało potwierdzone w opiniach wszystkich biegłych lekarzy powołanych w sprawie. U powoda stwierdza się występowanie zaburzeń psychotycznych nieokreślonych oraz uzależnienie od alkoholu. Z tego powodu był on leczony w Areszcie Śledczym w Ł.. T. S. vel S. psychiatrycznie był leczony prawidłowo. Z opinii biegłej psychiatry wynika jednoznacznie, że warunki bytowe w Areszcie Śledczym nie miały wpływu na obniżenie ilości płytek krwi. Małopłytkowość może być spowodowana innymi chorobami występującymi u powoda zwłaszcza marskością wątroby, którą należy wykluczyć lub potwierdzić ze względu na wieloletnie nadużywanie przez powoda alkoholu. Jeśli chodzi o wskazania do leczenia lekami, zakres dawek był dobry. Zgodnie z zaleceniem specjalisty psychiatry powód otrzymywał leki psychotropowe, których dawka i asortyment były ordynowane przez specjalistę psychiatrę w zależności od stanu psychiatrycznego powoda i zgłaszanych dolegliwości. Z opinii biegłej hematolog wynika, że ordynowane przez lekarza psychiatrę leki psychotropowe należą do najmniej toksycznych dla szpiku leków stosowanych w w/w zaburzeniach powoda. Nawet jeśli przyjąć, że zmniejszenie liczby płytek u powoda było wynikiem stosowania w/w leków psychotropowych, to działanie niepożądane tych leków w postaci małopłytkowości w takim nasileniu jak u powoda, było akceptowalne i nie upoważniało do odstawienia leczenia. Powód był leczony prawidłowo, miał wykonywane wymagane na tym etapie małopłytkowości badania dodatkowe. Niektóre badania np. morfologia krwi, badanie płytek na cytrynian, były wykonywane nawet częściej niż u chorego w warunkach wolnościowych, z analogiczną liczbą płytek. Odnotowane ostre zapalenie oskrzeli, nie jest stanem wynikającym z przebywania w środowisku zagrzybionym. Izolowana małopłytkowość powstała w wyniku przebywania w zagrzybionym (przez jakie grzyby, brak danych) środowisku jest mało prawdopodobna. Także leczenia okulistyczne było prowadzone w sposób prawidłowy. W trakcie pobytu w Areszcie Śledczym stan narządu wzroku powoda nie zmienił się. Reasumując zatem powód nie wykazał wpływu warunków odbywania kary pozbawienia wolności w pozwanym Areszcie na pogorszenia jego stanu zdrowia, w tym zdrowia psychicznego czy w zakresie narządu wzroku.

Ostatni z zarzutów powoda tj. zarzut nieprawidłowego przeprowadzania kontroli, nie został udowodniony.

Reasumując zatem w zakresie zapewnienia powodowi odpowiednich warunków bytowych Sąd nie dopatrywał się po stronie pozwanego aresztu jakichkolwiek uchybień mogących skutkować jego odpowiedzialnością wobec powoda.

Biorąc pod uwagę powyższe ocenić należy, że zarzuty powoda są całkowicie bezpodstawne, subiektywnie przedstawione, a nadto w żaden sposób nie udowodnione. W niniejszej sprawie nie zachodzą żadne przesłanki niezbędne do stwierdzenia naruszenia dóbr osobistych powoda, w tym w szczególności przesłanka bezprawnego zachowania pozwanego. Należy podkreślić, że opisywane przez powoda niedogodności, być może rodzące u osób pozbawionych wolności pewien dyskomfort, w ocenie obiektywnej nie mogą być postrzegane jako naruszenie dóbr osobistych.

Sąd zważył, iż odbywanie kary pozbawienia wolności niesie ze sobą w sposób immanentny wiele dolegliwości wyrażających się nie tylko w pozbawieniu możliwości swobody i w dużej mierze intymności, z uwagi na konieczność przebywania i wykonywania czynności życia codziennego w ściśle określonych, niekomfortowych warunkach. Mając na względzie powyższe Sąd doszedł do przekonania, że samo osadzenie powoda w celi z wyłącznie zimną wodą bieżącą, czy też wyposażonej w zużyty sprzęt bądź częściowo zniszczone przedmioty osobistego użytku jak koce, nie narusza jego godności, czy prawa do intymności.

Sąd nie dopatrywał się, aby stan celi, w której przebywał powód odbiegał od standardu innych cel w Areszcie Śledczym w Ł. (aczkolwiek, bez wątplenia, nie odpowiadał on oczekiwaniom osadzonego), a cele były wyposażone w regulaminowy sprzęt kwaterunkowy z węzłem sanitarnym określonym w treści załącznika nr 3 do obowiązującego w dacie osadzenia powoda w Areszcie Śledczym w Ł. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych Dz.U. z 2003.186.1820, obecnie zastąpionego przez rozporządzenie z dnia 28 stycznia 2014 r. /Dz.U. z 2014 r. poz. 200/.

Reasumując stwierdzić należy, że ustalone przez Sąd fakty nie dają podstaw do przyznania powodowi zadośćuczynienia z tytułu naruszenia jego dóbr osobistych. Powód nie wykazał, aby pobyt w pozwanej jednostce, wywołał u niego negatywne skutki psychiczne, zdrowotne bądź fizyczne powodujące poczucie krzywdy, innej niż wynikająca z samego faktu pozbawienia wolności i związanej z tym izolacji, ograniczenia swobody i wolnej woli decydowania o samym sobie. W tym wypadku powód powinien udowodniać, nie tyle złe warunki panujące w trakcie jego pobytu w celi, ale także konkretną krzywdę z tym związaną.

Samo niezadowolenie powoda ze standardów pomieszczeń mieszkalnych nie daje jeszcze podstaw do przyjęcia istnienia uchybień w funkcjonowaniu Aresztu. Nie można oczekiwać, iż miejsca, w których przebywają osoby pozbawione wolności, będą odpowiadały standardom hoteli czy innych zakładów prowadzących działalność komercyjną. Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, wskazać należy iż osoba osadzona musi liczyć się z ograniczeniami i dolegliwościami wynikającymi z wykonywania kary pozbawienia wolności (por. wyrok SN z 02.10.2007r., II CSK 269/07, opubl. Monitor Prawniczy, rok 2007, Nr 21, str. 1172). W ocenie Sądu warunki w celi nie były niegodziwe, a powód nie doznał cierpień, które pozwalałyby na przyjęcie, że naruszały jego godność, co uzasadniałoby przyznanie mu z tego tytułu zadośćuczynienia. W tym miejscu na marginesie należy dodatkowo wskazać, że przy ocenie przestrzegania przez pozwanego minimalnych norm w zakresie standardów wykonywania kary pozbawienia wolności i ewentualnego naruszenia dóbr osobistych osadzonych nie można abstrahować od realnej sytuacji i kondycji finansowej Państwa, ogólnej sytuacji gospodarczej, w tym poziomu życia ogółu obywateli - także tych, którzy nie mają zapewnionego minimum socjalnego nie będąc karanymi karą pozbawienia wolności.

Mając powyższe na uwadze, zważywszy na okoliczności faktyczne rozpoznawanej sprawy, Sąd oddalił powództwo w całości. W szczególności niezasadne było także żądanie zaniechania naruszeń, których powód po pierwsze nie wykazał, po drugie zaś z uwagi na fakt, że obecnie powód przebywa już w innej jednostce penitencjarnej.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu zapadło w oparciu o art. 102 k.p.c. T. S. vel S. w całości przegrał sprawę, co w normalnym toku rzeczy oznaczałoby, że powinien ponieść wszelkie związane z tym koszty, które pojawiły się po stronie jego przeciwnika procesowego. Ustawodawca przyznaje jednak Sądowi pewną swobodę w zasądzeniu kosztów procesu, gdy stosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 k.p.c.) sprzeciwiają się względy słuszności, co właśnie wyraża się stwierdzeniem, że w przypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może nie obciążać strony kosztami procesu w całości lub w części, do czego uprawnia go treść art. 102 k.p.c. Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie, zaistniały te warunki. Sąd miał przede wszystkim na uwadze trudną sytuację życiową i majątkową powoda (długotrwałe osadzenie w zakładzie karnym, brak dochodów z wykonywanej pracy, brak wpływów finansowych z zewnątrz, zły stan zdrowia), w związku z czym doszedł do przekonania, że po jego stronie zachodzą okoliczności pozwalające, wyjątkowo, na odstąpienie od ogólnych reguł rządzących problematyką kosztów procesu. Przeciwnie zaś rozstrzygnięcie stanowiłoby dla niego nadmierną dolegliwość.

Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu powoda, które nie zostało uiszczone ani w całości ani w części, została ustalona w oparciu art. 29 ust. 2 Ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze i par. 11 pkt 25 znajdującego zastosowanie w niniejszej sprawie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 2002 roku /t.j. Dz.U. 2013, poz. 461/.

z/ odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda oraz pełnomocnikowi pozwanego – do wiadomości.